

Προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού
Κυρία Λίνα Μενδώνη
Μπουμπουλίνας 20-22
10682 Αθήνα

Αθήνα 25 Νοεμβρίου 2019

Αξιότιμη Κυρία Υπουργέ,

Σε συνέντευξη τύπου που παραχωρήσατε στις 14/11/2019 αναφέρατε ότι θα επαναφέρετε στο ΚΣΝΜ το θέμα του χαρακτηρισμού της ΠΥΡΚΑΛ, παρά το γεγονός ότι η απόφαση χαρακτηρισμού του συγκροτήματος ως ιστορικού τόπου και κτηρίων του ως ιστορικών μνημείων έχει υπογραφεί και εκδοθεί (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΠΑΝΣΜ/ΤΠΔΝΣΜΜΤΠΙΤ/358069/37208/2884/875, 5/7/2019).

Η Υπουργική Απόφαση εστάλη στο Εθνικό Τυπογραφείο και έλαβε Κωδικό Αριθμό Δημοσίευσης (ΚΑΔ) 35274. Ωστόσο, όπως μας ενημέρωσε το Εθνικό Τυπογραφείο, επειδή η δημοσίευση στο ΦΕΚ θα πραγματοποιούνταν σε χρόνο κατά τον οποίο την αρμοδιότητα θα είχε πλέον η νέα πολιτική ηγεσία, η Απόφαση θα έπρεπε να φέρει την υπογραφή των νέων πολιτικών προϊσταμένων (Γενικού Γραμματέα και Υπουργού) και να υποβληθεί και πάλι προς δημοσίευση.

Γνωρίζοντας την αξία του βιομηχανικού συγκροτήματος της ΠΥΡΚΑΛ, υποστηρίξαμε με επιστημονικά τεκμηριωμένα υπομνήματα τον χαρακτηρισμό του συγκροτήματος της ΠΥΡΚΑΛ ως ιστορικού τόπου ενώπιον του ΚΣΝΜ, το οποίο μέσα από δύο συνεδριάσεις και αυτοψία στον χώρο, οδήγησε σε μια σημαντική Υπουργική Απόφαση.

Επιτρέψτε μας να παραθέσουμε στη συνέχεια συνοπτικά το σκεπτικό της πρότασής μας:

Η έκταση της ΠΥΡΚΑΛ διαθέτει τα γνωρίσματα του «ιστορικού τόπου», όπως αυτά περιγράφονται στον Αρχαιολογικό Νόμο (άρθρο 2, § δ). Επιπρόσθετα, το συγκρότημα της ΠΥΡΚΑΛ Ελευσίνας –από τα τελευταία σωζόμενα συγκροτήματα της πρώτης και για δεκαετίες μοναδικής πολεμικής βιομηχανίας της χώρας– συγκεντρώνει ποικίλα χαρακτηριστικά που το καθιστούν ένα μοναδικό και συνεκτικό ιστορικό σύνολο υλικής και άυλης κληρονομιάς, ένα βιομηχανικό μνημείο εθνικής εμβέλειας: κτήρια, μηχανολογικός εξοπλισμός, διάσπαρτο αρχαιακό υλικό, τεχνογνωσία και μνήμη της εργασίας, όπως αυτή αποτυπώνεται στις προφορικές μαρτυρίες εργαζομένων ανδρών και γυναικών που αποτελούσαν μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού. Όλα τα παραπάνω, ενσωματωμένα στον ιστορικό τόπο της ΠΥΡΚΑΛ Ελευσίνας, συνθέτουν παράλληλες και τεμνόμενες αφηγήσεις και αποτυπώσεις της κοινωνικής, οικονομικής και βιομηχανικής ιστορίας της Ελευσίνας και της χώρας.

Η κήρυξη του χώρου ως ιστορικού τόπου θα επιτρέψει (α) την αναλυτική καταγραφή, τεκμηρίωση και αξιολόγηση των κτηρίων, των κατασκευών και του μηχανολογικού εξοπλισμού, με στόχο τη διατύπωση και του αναλόγου βαθμού προστασίας (β) τη συγκέντρωση και διάσωση του διάσπαρτου αρχαιακού υλικού και (γ) τη διατήρηση και λοιπών σημαντικών στοιχείων του χώρου –όπως οι δρόμοι, οι πλατείες και οι φυτεύσεις

του συγκροτήματος, τα καταφύγια, τα προστατευτικά αναχώματα, τα φυλάκια, η καμινάδα, ο υδατόπυργος, ο υπαίθριος μηχανολογικός εξοπλισμός-, τα οποία ως ενιαίο σύνολο συνιστούν σημαντικό τμήμα της ιστορίας του χώρου.

Εξάλλου, η κήρυξη της έκτασης ως «ιστορικού τόπου» δεν θα δεσμεύσει την ιδιοκτήτρια εταιρεία να αξιοποιήσει τον χώρο, δεδομένου ότι «στους ιστορικούς τόπους η οικοδομική δραστηριότητα είναι δυνατή μετά από άδεια, που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου». (άρθρο 13 του Αρχαιολογικού Νόμου).

Κυρία Υπουργέ, θα θέλαμε να ζητήσουμε μια συνάντηση μαζί σας για να συζητήσουμε το συγκεκριμένο ζήτημα, το οποίο απασχολεί και την τοπική κοινωνία.

Σε κάθε περίπτωση ελπίζουμε ότι, λαμβάνοντας υπ' όψη τις εισηγήσεις των αρμοδίων Υπηρεσιών και τις γνωμοδοτήσεις του ΚΣΝΜ, θα υπογράψετε την εν λόγω Απόφαση, που θα συμβάλλει στην προστασία και ανάδειξη ενός σημαντικού βιομηχανικού μνημείου της χώρας μας και παράλληλα θα αποτελέσει σημαντική προσφορά για τον τόπο.

Με τιμή,

Για την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού (ΕΛΛΕΤ):

Ελένη Μαΐστρου, αρχιτέκτων ομότιμη καθηγήτρια ΕΜΠ, πρόεδρος Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Για τη MONUMENTA:

Ειρήνη Γρατσία, αρχαιολόγος Msc Προστασία Μνημείων, συντονίστρια της MONUMENTA

Για το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς (TICCIH):

Μαρία Μαυροειδή, δρ ιστορικός - βιομηχανική αρχαιολόγος, πρόεδρος Ελληνικού Τμήματος TICCIH

